

Crna Gora

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa

ZU broj 1/25

IZVJEŠTAJ O RADU

Za 2024. godinu

Podgorica, mart 2025. godine

SADRŽAJ:

I Uvod.....	3
II Nadležnost i organizacija.....	4-6
III Struktura predmeta u 2024. godini.....	9
IV Broj predmeta u 2024. godini.....	10
V Kvartalno izvještavanje u 2024. godini	11-12
VI Saradnja sa državnim organima.....	13-14
VII Zaključak.....	15-16

Izveštaj o radu Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore (u daljem tekstu: *Zaštitnik*) za 2024. godinu Zaštitnik sačinjava u skladu sa odredbom člana 59 stav 2 Zakona o državnoj imovini (*Sl. list CG br.021/09 od 20.03.2009, 040/11 od 08.08.2011*), kojom je propisano da Zaštitnik sačinjava godišnji izvještaj o radu i dostavlja ga Ministarstvu koje ga nakon razmatranja i ocjenjivanja dostavlja Vladi na usvajanje.

U izvještaj sadrži:

- Organizaciju;
- Nadležnosti organa Zaštitnika;
- Struktura predmeta u radu,
- Saradnja sa državnim organima Crne Gore
- podaci o broju predmeta u 2024. godini u kojim predmetnima je Zaštitnik postupio i postupa u skladu sa odredbom člana 53 Zakona o državnoj imovini.

U izvještaju će biti predstavljene aktivnosti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore i rezultati ostvareni u 2024. godini.

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa osnovan je Zakonom o državnoj imovini (*Sl. list CG, br. 021/09 od 20.03.2009, 040/11 od 08.08.2011.*), kojim zakonom su propisane nadležnosti Zaštitnika. Odredbom iz člana 53, ovog zakona, propisano da je Crnu Goru, njene organe i javne službe čiji je osnivač država, a nemaju svojstvo pravnog lica, pred sudovima i drugim državnim organima zastupa Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore.

U vršenju funkcije shodno prethodno citiranoj odredbi iz člana 53., Zaštitnik ima položaj zakonskog zastupnika državnih organa. Odredbom iz člana 54., istog zakona, propisano je da je Zaštitnik, dužan da, u slučajevima kada se radi o imovinskim sporovima od naročitog značaja za državu ili o sporovima povodom stvari i drugih dobara čija je tržišna vrijednost iznad 30.000,00€, a treba se odreći tužbenog zahtjeva, priznati zahtjev protivne strane, zaključiti poravnanje ili odustati od pravnog lijeka, o tome, bez odlaganja, obavijestiti Vladu, i postupi u skladu sa stavom Vlade Crne Gore. Odredbom iz člana 55., istog zakona, propisano je da Zaštitnik može, prije pokretanja postupka, preduzeti potrebne radnje radi sporazumnog razrješenja spornog odnosa, ako priroda spora to dopušta. Odredbom iz člana 56., istog zakona, propisano je da je Zaštitnik dužan da organima čija imovinska prava i interese zastupa, na njihov zahtjev, da pravno mišljenje u vezi sa zaključenjem ugovora i mišljenje o drugim imovinsko-pravnim pitanjima. Način i uslovi za imenovanje Zaštitnika i Zamjenika propisani su odredbom člana 58, istog zakona. Zaštitnika predlaže Ministar finansija dok Zamjenika Zaštitnika predlaže Zaštitnik.

Dalje je odredbom iz člana 59., istog zakona, propisano da Nadzor nad radom Zaštitnika vrši Ministarstvo (*Ministarstvo finansija*), a da Zaštitnik sačinjava godišnji izvještaj o radu i dostavlja ga Ministarstvu koje ga nakon razmatranja i ocjenjivanja dostavlja Vladi na usvajanje. Postojanje stručne službe kod Zaštitnika propisano je odredbom iz člana 60., istog zakona, dok ova odredba propisuje takođe da se na zaposlene kod Zaštitnika ima primjenjivati Zakon o državnim službenicima i namještenicima. Odredbom iz člana 61, istog zakona, propisano je da se zaključeni ugovori o sticanju i raspolaganju nepokretnim stvarima i pokretnim stvarima i drugim dobrima veće vrijednosti u državnoj imovini dostavljaju Zaštitniku, Državnom tužilaštvu Crne Gore i Državnoj revizorskoj instituciji, u roku od 15 dana od dana ovjere.

Uredba Vlade Crne Gore o organizaciji i načinu rada državne uprave ne prepoznaje Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa.

Zaštitnik svoje nadležnosti ostvaruje kao jedinstven inokosni organ, kroz tri organizacione jedinice radi postupanja pred sudovima i organima uprave na području Crne Gore i to: kancelariju u Podgorici, koja je ujedno i sjedište Zaštitnika i kancelarije u Bijelom Polju i Kotoru.

Kancelarija Podgorica:

- Zaštitnica imovinsko-pravnih interesa,
 - Bojana Čirović
- Zamjenici Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa,
 - Slavica Laković
 - Radomirka Raicević
 - Milanka Rakočević

- Sandra Filipović
- Vanja Stanković
- Marija Božović
- Aleksandar Veljović
- Ivan Vukićević
- Milena Brnović
- Samostalni savjetnici I,
 - Mile Vukčević
 - Minja Radović
 - Jelena Vučetić
 - Jelena Femić
 - Vladan Drecun
 - Vladimir Nikolić
 - Dražen Vujačić
- Samostalni savjetnik I za javne nabavke,
 - Đurišić Andrijana
- Samostalni referenti,
 - Željka Djukić
 - Ivana Paljević
 - Vanja Prentić
 - Nada Baletić
 - Radmila Petrović
 - Sanja Mašanović
 - Jelena Gajević
 - Ćirović Dragana
- Savjetnik I za računovodstvo,
 - Ljubiša Bošković
- Viši namještenik-vozač-kurir,
 - Željko Laković
 - Savo Filipović
- Samostalni referent-arhivar,
 - Radojica Radojičić

Kancelarija Bijelo Polje:

- Zamjenici Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa,
 - Elma Dizdarević
 - Snezana Karišik
- Samostalni savjetnici I,
 - Jagoš Mrdak
- Samostalni referenti,
 - Zana Sošić
 - Lejla Džafić
- Viši namještenik-vozač-kurir,
 - Danilo Bulatović

Kancelarija Kotor:

- Zamjenici Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa,
 - Ivan Djurišić
 - Zana Raičević
- Samostalna referentkinja;
 - Marina Rozgaja
 - Ljupka Vukšić
- Viši namještenik-vozač-kurir,
 - Ilija Radonjić
- Administrativno tehnički poslovi,
 - Milan Obradović

Zaštitnik je u svom postupanju dužan da primjenjuje zakone, podzakonske propise, uredbe, kako one koje se odnose na organizaciju i način rada državne uprave, tako i uredbe kojima se propisuju uslovi, način i postupak vršenja stvarno-pravnih ovlaštenja, odnosno drugih imovinskih prava i obaveza na državnoj imovini.

U primjeni propisa Zaštitnik se stara da se ostvaruju prava garantovana Ustavom Crne Gore i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

U cilju ostvarivanja poslova iz propisane nadležnosti, Zakon obavezuje sve organe da Zaštitniku, na njegov zahtjev, dostave tražene informacije i dokumentaciju. Saradnja između organa koje zastupa Zaštitnik i organa Zaštitnika je na značajno boljem nivou u odnosu na ranije godine.

Zaštitnik je obavezan na blagovremenu dostavu svih akata koji se tiču zastupanog organa, od tužbe do konačne odluke, što isti uredno i čini. Isto je preduslov blagovremenog postupanja državnih organa po presudama, kako bi se izbjegla prinudna naplata i troškovi izvršnog postupka a samim tim zaštitio budžet.

Kao zakonski zastupnik Države, u ostvarivanju svog djelokruga rada Zaštitnik je samostalan u granicama koje su propisane Zakonom o državnoj imovini. Konkretno, kada se radi o imovinskim sporovima od naročito značaja za Državu, ili o sporovima povodom stvari i drugih dobara čija je vrijednost iznad 30.000,00 € postupi u skladu sa stavom Vlade, ako se namjerava odreći tužbenog zahtjeva, priznati tužbeni zahtjev, zaključiti poravnanje ili odustati od pravnog lijeka (*član 54 Zakona o državnoj imovini*).

Kako je to prethodno detaljno navedeno funkciju Zaštitnika i zamjenika Zaštitnika u Kancelariji u Podgorici obavlja 10 lica, funkciju zamjenika Zaštitnika u Kancelariji u Kotoru obavljaju 2 lica, a u Bijelom Polju, takođe, funkciju zamjenika Zaštitnika obavljaju 2 lica.

Što se tiče stručno saradničkog kadra, 2024. godina je završena sa sedam stručnih saradnika u Kancelariji u Podgorici, u Kancelariji Kotor Zaštitnik nema stručnih saradnika, dok je Kancelariji Bijelo Polje zaposlen jedan stručni saradnik. Zaštitnik postupa pred svim Osnovnim sudovima (15) i dva Viša suda u Crnoj Gori,

Privrednim sudom Crne Gore, Apelacionim sudom Crne Gore, Upravnim sudom Crne Gore, zastupa pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, Centrom za alternativno rješavanje sporova, Upravom za katastar i državnu imovinu i Komisijom za povraćaj i obeštećenje.

Analizom i upoređenjem broja zamjenika i saradnika sa postupcima u kojima isti postupaju evidentno je da postoji nedovoljan broj zamjenika i stručnih saradnika i postoji potreba da se Zaštitnik pojača kadrovski, naročito u kancelarijama u Bijelom Polju i Kotoru.

Institucija Zaštitnika osnovana je 2009. godine, a do danas nije donijet Zakon o Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa.

Državni službenici i namještenici, kao i funkcioneri su u 2024. godini potraživali naknade na ime prekovremenog rada, rada u vrijeme državnih i vjerskih praznika, minulog rada, neiskorišćenih godišnjih odmora, granični dodatak, specijalni dodatak, naknade za odvojeni život, za terenski dodatak, naknade na ime razlike u zaradi, na ime faktičkog rada, poništaja odluke o prestanku radnog odnosa, na ime dežurstva, troškova prevoza za period 2008-2015. godina i td. Ministarstvo odbrane i Ministarstvo unutrašnjih poslova su na prvom mjestu po utuženju, kada su u pitanju državni organi.

U primorkoj i sjevernoj regiji fizička lica zahtjevima traže utvrđenje prava svojine i susvojine, naknade štete za eksproprisanu zemlju, kao i naknadu za preostali neeksproprisan dio nepokretnosti usled gubitka ekonomske vrijednosti nepokretnosti.

Pravna lica sa druge strane pokreću postupke za naknadu štete iz različitih osniva, viškove izvedenih radova, koncesija, izdatih faktura i izvršenih usluga, raznih vidova štete i izmaklu dobit.

Zaštitnik postupa i u postupcima stečaja pred Privrednim sudom Crne Gore kao zakonski zastupnik stečajnog povjerioca-državnih organa, podnosi prijave potraživanja i učestvuje u stečajnim postupcima, dok preduzima radnje kako pred Upravom za katastar i državnu imovinu, nadležnim inspekcijskim službama, tako i pred sudovima u sudskim postupcima u cilju povraćaja imovine koja je bila predmet uzurpacija od strane fizičkih i pravnih lica. Problem vezan za imovinu bivših društvenih organizacija, koja sada predstavlja državnu imovinu i dalje nije riješen na koji način je pojeidnim nevladinim organizacijama ista dostupna te sa istom i raspolažu na razne načine, a pojeidne nastoje tu imovinu prisvojiti. Do danas je samo u Ulcinju upisana svojina na ovoj imovini dok Uprava za nekretnine u Budvi nije postupila ni nakon dvije godine po zahtjevu Zaštitnika.

Kada je u pitanju protivpravno zauzimanje zemljišta Zaštitnik postupa kao zakonski zastupnik oštećene Države Crne Gore u krivičnim postupcima, postavlja imovinsko-pravne zahtjeve i aktivno učestvuje u pokrenutim krivičnim postupcima. Takođe, Zaštitnik podnosi ali i postupa u postupcima po predlozima za određivanje privremenih mjera protiv Države Crne Gore kao protivnika obezbjeđenja.

Razriješeni direktori javnih ustanova od strane tadašnjeg Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta, su u izvještajnom periodu pokrenuli postupke za naknadu razlike u zaradi nastale tim nezakonitim razrješenjem, koji postupci su u velikom broju i okončani.

U postupcima izvršenja koji se pokreću protiv Države Crna Gora i njenih organa Zaštitnik nastoji da kroz prigovore umanju potraživane iznose, a kako su u ovim postupcima rokovi za izjavljivanje prigovora kratki ključno je brzo izjašnjavanje od strane organa protiv kojih se pokrene izvršni postupak, naročito kada se radi o potraživanjima po osnovu izdatih računa. Evidentno je da u izvještajnom periodu državni organi ne postupaju po rjesenjima koja donose i fakturama koje yaprimaju a istima ne prigovaraju niti ih vraćaju u zakonom predviđenom roku. U odnosu na izvršne postupke i primjenu Zakona o izvršenju i obezbjeđenju, Zaštitnik izjavljuje prigovore ali i izvršava pravosnažne odluke u dijelu troškova postupka, osim toga Zaštitnik pokreće protivizvršenja kada izdejstvuje ukidanje ili preinačenje pravosnažnih presuda po vanrednom pravnom sredstvu od strane Vrhovnog suda Crne Gore.

Kancelarija u Podgorici daje pravna mišljenja ministarstvima, upravama i svim državnim organima koje zastupa shodno odredbi člana 53 Zakona o državnoj imovini, o svim vrstama pravnih poslova u vezi sa upravljanjem, korišćenjem i raspolaganjem državnom imovinom.

U izvještajnom periodu nastavljeno je postupanje u postupcima pokrenutim pred Privrednim sudom Crne Gore po tužbama pravnih lica-koncesionara, učesnika pravnih poslova po koncesijama za izgradnju malih hidroelektrana, u kojim postupcima je predmet tužbenih zahtjeva utvrđenje da je ugovor o koncesiji raskinut, naknada stvarne štete i izmakle dobiti, poništaj sporazumnog raskida ugovora, kao i utvrđenje da bankarske garancije ne proizvode pravno dejstvo. U izvještajnom periodu nijedan postupak iz ovog pravnog osnova nije okončan.

Postupak pred Privrednim sudom Crne Gore po tužbi privrednog društva DOMEN DOO, koji tužbeni zahtjev za predmet ima utvrđenje da je ugovorni odnos između Države Crne Gore i ovog privrednog društva automatski produžen do 31.03.2033. godine kao i naknadu štete u iznosu od 45 miliona evra. Tužbeni zahtjev je prvostepeno odbijen kao nesonoavan u cjelosti, dok je odbijena i privremena mjera kojom je Državi zabranjeno da raspolaže ovim resursom i nastavi postupak Tendera za zaključivanje novog ugovora sa agentom registracije domena .me. Do danas Privredni sud Crne Gore nije zakazao ročište pa ovim resursom države i dalje bez zakonskog osnova raspolaže privredno društvo te drži kritičnu infrastrukturu Države Crne Gore.

Postupak pred Osnovnim sudom u Kotoru po tužbi Roberta Fanjeka i Sterlenski Antony, kojom se potražuje vraćanje predmeta-poludragog kamenja, opala, te izgubljena dobit, vrijednost spora je označena na 300 miliona evra nije dobio svoj epilog u izvještajnom periodu. U pitanju su predmeti koji su uneseni u Crnu Goru, a da prethodno nisu prijavljeni carini na Aerodromu Podgorica, dok su kasnije usled nesuglasica lica koja su na takav način prenijela robu i krivične prijave koju su između sebe podnijeli, te nakon oglašavanja tih lica za krivima za prekršaj iz člana 240 Carinskog zakona predmeti trajno oduzeti. Postupak je ovaj put pokrenut pred Osnovnim sudom u Kotoru dok je prethodno tužba u ovoj pravnoj stvari i podnesena od strane istih lica povučena pred Osnovnim sudom u Nikšiću. Osnovni sud u Kotoru je usvojio predlog za određivanje privremene mjere i zabranio Državi da raspolaže ovim predmetima do pravosnažnog okončanja spora. Postupak je u toku, dok je Vlada Crne Gore odbila da u postupku medijacije prizna tužbeni zahtjev i vrati predmete-opale.

U izvještajnom periodu na inicijativu Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore Država je uspjela da naplati potraživanje protiv privrednog društva Lenka AD iz Bijelog Polja, na način što je za iznos svog potraživanja od 2.200.000,00 evra koliko je i procijenjena imovina tog privrednog društva, preuzela kompleks u industrijskoj zoni u Bijelom Polju, na kojoj nepokretnosti je upisana sa pravom svojine 1/1.

U parničnom predmetu poslovne oznake P.br.44/14-07, po tužbi privrednog subjekta COFIS DOO Eksport-Import za trgovinu i usluge Beograd, protiv tužene Države Crne Gore i Vojne ustanove mornaričko-tehnički zavod Sava Kovačević Tivat u likvidaciji, koja se vodila pred Privrednim sudom Crne Gore, Apelacioni sud Crne Gore presudom od 04.12.2023. godine potvrdio je odbijajuću presudu Privrednog suda Crne Gore,

kojom je odbijen tužbeni zahtjev privrednog društva iz Beograda za isplatu iznosa od 1.449.201,58€. Kako je ista presuda u jednom dijelu ukinuta i vraćena na ponovni postupak o parničnim troškovima odlučio prvo stepeni sud.

Potraživanje zaposlenih u upravi i pravosuđu na ime troškova prevoza za period 2008-2025. godine je Ustavni sud Crne Gore ocijenio kao neosnovane a nakon što je Zaštitnik svojom Ustavnom žalbom osporio presudu Višeg suda u Podgorici Gž.br. Gž.br.280/24 od 05.03.2024. godine, kojom taj sud priznaje na zakonu neutemeljeno potraživanje zaposlenih u upravi i pravosuđu. Ustavni sud Crne Gore je dao iscrpne razloge u svojoj odluci, dok je u pojedinim djelovima ukazao da sud u ovom slučaju arbitrerno i proizvoljno postupao, ocjenjujući takvo postupanje očiglednim. Visina predmetnih potraživanja procijenjena je na iznos preko 70.000.000,00€.

U parničnom predmetu poslovne oznake P.br.3651/19, po tužbi privrednog subjekta Rockspark LTD, društvo osnovano u skladu sa propisima Republike Maršalska ostrva, protiv tužene Države Crne Gore, Viši sud u Podgorici je Presudom Gž.br.4961/23 od 02.02.2024. godine potvrdio odbijajuću presudu kojom je odbijen tužbeni zahtjev tog privrednog društva za isplatu iznosa od 6.675.110,09€, kao i iznos na ime zakonske zatezne kamate od 2.394.627,16€, kao neosnovan. Državi su dosuđeni troškovi parničnog postupka u iznosu od 31.050,00€.

U parničnom predmetu poslovne oznake P.br.355/23, po tužbi privrednog subjekta NRT Partners LTD Seyshelles, protiv tužene Države Crne Gore/Uprave carina, Privredni sud je donio rješenje kojim se smatra da je tužba povučena, a predmet tužbenog zahtjeva je naknada štete u iznosu od 1.479.200,00€, sa kamatom od 13.05.2022. godine, za oduzetu robu, cigare u Luci Bar, a nakon što je Zaštitnik tražio od tužioca da dostavi aktorsku kauciju jer se radi o nerezidentnom pravnom licu uz primjenu odredbe člana 137 Zakona o međunarodnom privatnom pravu te ukazivanje sudu da je potrebno da tužilac dostavi izvod iz registra Sejšela kao dokaz da je tužilac registrovan u formi ovjerenog prevoda od strane tumača. Tužilac nije postupio po traženju Zaštitnika i na sledećem zakazanom ročištu nije pristupio usled čega se smatra da je tužba povučena.

Osnovni sud u Podgorici je u parničnom predmetu poslovne oznake P.br.901/24 usvojio tužbu Države Crne Gore i presudom utvrdio da je granski štrajk Sindikata prosvjete Crne Gore organizovan na osnovu Odluke o stupanju u granski štrajk broj 62/1 od 22.01.2024. godine. Presudu osnovnog suda je potvrdio i Viši sud u Podgorici presudom poslovne oznake Gž.br.2443/24 od 14.06.2024. godine.

Parnični postupak koji se vodio pred Osnovnim sudom u Podgorici poslovne oznake P. br. 2773/17, pokrenut od strane porodice Stamatović protiv Države Crna Gora i Glavnog grada Podgorice, radi eksproprijacije za puteve u naselju Park šuma Zagorič, pravosnažno je okončan presudom Višeg suda u Podgorici Gž. br. 2289/24 od 05.07.2024. godine, kojom je potvrđena odluka prvostepenog suda u dijelu izreke pod stavom prvim i obavezani tuženi da na ime naknade zbog izgradnje puteva na kat. parceli br. 4447/188, 4448/1, 4449/1 i 4448/8 iz Ln 5221 KO Podgorica II površine 16.714 m², solidarno isplate tužiocima iznos od 818,986,00 eura, sa zakonskom kamatom od 26.12.2022. godine pa do konačne isplate. Odluka je

preinačena u dijelu izreke pod stavom prvim, kojim je odlučeno o kamati na način što se na iznos glavnog duga zakonska zatezna kamata dosuđuje počev od 20.02.2024. godine, kao dana presuđenja pa do konačne isplate, dok se za period od 26.12.2022. godine do 20.02.2024. godine, odbija kao neosnovan. Odluka o troškovima postupka je ukinuta. Do danas nije donijeto rješenje o troškovima postupka o strane prvostepenog suda. Po posrednom saznanju smo da je Glavni Grad Podgorica izmirio dio svoje solidarne obaveze. U paricionom roku, za sada je u odnosu na dio solidarne obaveze Države Crna Gora naplaćen iznos od 68.248,83€, plus troškovi izvršenja i kamate shodno rješenju Javnog izvršitelja Snežane Pavličić I. br.2900/24 od 11.09.2024. godine. Izvršenje je pokrenula samo tužilja Stamatović Vanja za svoj dio potraživanja. U predmetnoj pravnoj stvari izjavljena je revizija od strane Zaštitnika.

Presudom Osnovnog suda u Rožajama P.br.2/20 od 30.10.2020. godine djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužioca te je obavezana Država da tužiocu naknadi materijalnu štetu na ime oštećenja imovine i umanjenja njene vrijednosti u iznosu od 150.225,70€, pretrpljene u periodu od 04.08.2011. g. do 31.10.2016. g., a na nepokretnostima upisanim u listu nepokretnosti br.1 KO Bijela Crkva, sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja pa do isplate. Veći dio tužbenog zahtjeva od dosudjenog u iznosu od 1.685,655,03€, ODBIJEN JE kao NEOSNOVAN. Rješavajući o žalbama stranaka, Viši sud u Bijelom Polju je svojom presudom Gž.br.2466/20 od 20.07.2022. godine, preinačio presudu Osnovnog suda u Rožajama P.br.2/20 od 30.10.2020. godine, u dijelu izreke pod stavom I (prvim) kojim je djelimično usvojen tužbeni zahtjev tužioca i obavezao tuženu da tužiocu naknadi materijalnu štetu na ime oštećenja imovine i umanjenja njene vrijednosti u iznosu od 149,895,70€ pretrpljene u periodu od 04.08.2011. do 31.10.2016. godine, a na nepokretnostima upisanim u listu nepokretnosti br.1 KO Bijela Crkva, sa zakonskom zateznom kamatom od 30.10.2020. godine, kao dana donošenja prvostepene presude pa do isplate, dok se za veći iznos od dosudjenog za 330,00€ tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan. Viši sud u Bijelom Polju je potvrdio presudu Osnovnog suda u Rožajama P.br.2/20 od 30.10.2020.godine u dijelu izreke pod stavom II.-odbijajući dio tužbenog zahtjeva za iznos od 1.685,655,03 eura. Protiv drugostepene presude partične stranke su izjavile revizije i iste su odbijene Presudom Vrhovnog suda Crne Gore Rev.br.664/22 od 17.04.2024. godine.

Presudom Osnovnog suda u Pljevljima P.br.42/20 od 06.08.2020. godine, usvojen je tužbeni zahtjev tužioca Jovice Lončara i obavezana Država da na ime naknade štete u vidu izgubljene zarade isplati na ime glavnog duga iznos od 86.490,26€ sa zakonskom kamatom od 23.06.2020. godine kao dana vještačenja pa do isplate i na ime kamate na glavni dug iznos od 35.031,26€. Stavom II odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev tužioca kojim je tražio da se obaveže tužena da mu na ime naknade štete za neiskorišćeni godišnji odmor za period od 01.06.2011. godine do 31.05.2018. godine isplati iznos od 7.433,58€ sa zakonskom kamatom od 23.06.2020. godine kao dana vještačenja pa do isplate. Zaštitnik je na ovakvu presudu izjavio žalbu, pa je Viši sud u Bijelom Polju Presudom Gž.br.1957/20 od 26.11.2021. godine, istu odbio kao neosnovanu, nakon čega je blagovremeno izjavljena revizija, koja je djelimično usvojena od strane Vrhovnog suda Crne Gore Presudom Rev.br.142/22 od 27.02.2024. godine koji je ukinuo Presudu Osnovnog suda u Pljevljima u stavom I izreke, u dijelu kojim je usvojen zahtjev tužioca za naknadu štete na ime izgubljene zarade za period od 23.04.2014. do 31.05.2018. godine u iznosu od 50.838,86€, sa traženom zakonskom zateznom kamatom na taj iznos, kao i rješenje o troškovima postupka sadržano u stavu drugom, kao i presuda Višeg suda u Bijelom Polju, u dijelu koji se odnosi na taj dio prvostepene presude i predmet u tom dijelu vraćen prvostepenom sudu na ponovno suđenje. U preostalom dijelu, koji se odnosio na naknadu štete na ime izgubljene zarade

za period od 01.06.2011. do 23.04.2014.godine za iznos od 35.651,40 sa traženom zakonskom zateznom kamatom na taj iznos, počev od dana vještačenja 23.06.2020 godine do isplate i na ime obračunate zakonske zatezne kamate do dana vještačenja u iznosu od 19.815,26 €, revizija tužene je odbijena kao neosnovana.

Po dobijanju revizijske odluke blagovremeno je podnešen nadležnom Osnovnom sudu Pljevlja Predlog za protizvršenje koji je dozvoljen. U ponovnom postupku prvostepeni sud na osnovu istih dokaza. Presudom P.br.136/24 od 27.06.2024. godine ODBIJA zahtjev tužioca kao neosnovan, kojim je tražio da se obaveže tužena da tužiocu na ime naknade štete u vidu izgubljene zarade za period od 23.04.2014. godine do 31.05.2018. godine isplati ukupan iznos od 50.838,86€ sa zakonskom kamatom od 23.06.2020. godine kao dana vještačenja pa do isplate. Do dana podnošenja ovog izvještaja nije nam pristigla žalba tužioca na ovakvu odluku suda.

Upravni postupak poslovne oznake broj 3-3044-1 koji je pokrenut pred Komisijom za povraćaj i obeštećenje Bijelo Polje, radi obeštećenja po zahtjevu Jovašević Branislava i drugih, ODBIJEN je Rješenjem Komisije za povraćaj i obeštećenje Bijelo Polje broj 3-3044-1 od 14.08.2022. godine. Vrijednost obeštećenja je 5.109.624,70€. U žalbenom postupku podnosilaca zahtjeva Komisiji za žalbe u postupku za povraćaj imovinskih prava ili obeštećenje Podgorica Rješenjem broj: 08-82/1-2022 od 24. oktobra 2022. godine odbijena je žalba kao neosnovana, pa su podnosioci zahtjeva podnijeli Upravnom sudu tužbu radi poništaja Rješenja Komisije za žalbe u postupku za povraćaj imovinskih prava ili obeštećenje Podgorica broj: 08-82/1-2022 od 24. oktobra 2022. godine. Presudom Upravnog suda Crne Gore U.br.285/23 od 15.04.2024. godine, stavom I usvojena je tužba, stavom II. poništeno je Rješenje Komisije za žalbe u postupku za povraćaj imovinskih prava ili obeštećenje Podgorica broj: 08-82/1-2022 od 24. oktobra 2022. godine, stavom III. usvojena je žalba i stavom IV je poništeno Rješenje Komisije za povraćaj i obeštećenje Bijelo Polje broj: 3-3044-1 od 14. avgusta 2022. godine i stavom V. Usvojen je zahtjev za obeštećenje tužilaca Nikole Jovaševića, i drugih za nepokretnosti oduzete na osnovu akta Sreskog narodnog odbora broj: 8924 Od 29. decembra 1945. godine i Zapisnika Komisije NOO Pljevlja o prijemu Rudnika uglja i prelasku u državne ruke od 29. januara 1946. godine, u ukupnom iznosu od 5.109.624,70€. Stavom VI, naloženo je Fondu za obeštećenje da tužiocima isplati iznos naknade utvrđen stavom V izreke presude u roku i na način određen članom 22 Zakona o povraćaju oduzetih imovinskih prava i obeštećenju. Zaštitnik je u koordinaciji sa Fondom za obeštećenje podnio Vrhovnom sudu Crne Gore, shodno članu 41 Zakona o upravnom sporu Crne Gore Zahtjev za ispitivanje sudske odluke, po kojem nijesmo dobili odluku do dana sastavljanja izvještaja.

Presudom Apelacionog suda Crne Gore poslovne oznake Pž.br.312/24, po tužbi Države Crne Gore protiv privrednog društva Tošković DOO iz Podgorice, preinačena je presuda Privrednog suda Crne Gore na način da je usvojen tužbeni zahtjev Države i poništen Ugovor o javnoj nabavci br.01-334/20-2244/1 od 01.04.2020. godine. Tuženi Tošković DOO iz Podgorice je obavezan da na ime parničnih troškova državi isplati iznos od 1.950,00€. Sud nalazi da su ispunjeni uslovi za poništaj ugovora zbog prevare iz člana 58 stav 1 Zakona o obligacionim odnosima, jer je u vrijeme zaključenja predmetnog ugovora tuženi znao da je zakonski zastupnik osuđen za krivično djelo organizovanog kriminala sa elementima korupcije, pranja novca i prevare shodno članu 65 Zakona o javnim nabavkama, što je bila zakonska smetnja za učešće u postupku javne nabavke.

Viši sud u Podgorici je potvrdio presudu Osnovnog suda u Herceg Novom P.br.178/22 od 26.03.2024. godine kojom je Vektra Boka iz Herceg Novog obavezana da Državi po osnovu duga isplati iznos od 192.626,88€ sa zakonskom zateznom kamatom od 24.03.2022. godine, kao i da na ime troškova parničnog postupka plati iznos od 600,00€.

U 2024. godine Zaštitnik je zaprimio i otpočeo postupanje u **22.198 predmetima**.

Od ovog broja broj predatih tužbi protiv Države Crne Gore u izvještajnom periodu je brojio 6.431.

Broj predmeta se odnosi isključivo na period 2024. godine, bez navođenja broja predmeta u kojima Zaštitnik već postupa, tj. predmeta iz prethodnog perioda.

U upravnim postupcima Zaštitnik je postupao pred 21 (*dvadeset jednom*) područnom jedinicom Uprave za nekretnine Crne Gore, tri Komisije za povraćaj i obeštećenje, kao i pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova i Centrom za alternativno rješavanje sporova.

Zaštitnik je član brojnih komisija, radnih grupa, te operativnih timova i aktivnim učešćem daje svoj doprinos u iznalaženju rješenja za konkretna pitanja i nastale situacije.

U izvještajnom periodu, kao i u prethodnom, postupanje Zaštitnika dominantno je određeno brojem zaposlenih – kako zamjenika, tako službenika i namještenika u stručnoj službi Zaštitnika. Ukupan broj zamjenika Zaštitnika u sve tri kancelarije je 13, uposlenih službenika 9, namještenika 17.

Evidencije, praćenje i kontrola postupanja kod Zaštitnika se, od osnivanja, obavlja preko upisnika čija je sadržina opredijeljena vrstama postupka. Riječ je o upisniku PZ za parnične predmete, upisnik RZ za vanparnične i ostale građanske postupke, upisnik IZ za izvršne postupke i postupke obezbjeđenja, UZP upisnik za predmete upravnih postupaka, i upisnik M za pravna mišljenja. Osim toga, uspostavljen je upisnik ZU u koji se, osim zaštitničke uprave unose uputstva za postupanje u pojedinim karakterističnim predmetima, vode predmeti po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, predmeti koji se odnose na sprovedene postupku javnih nabavki, zapisnici sa kolegijuma. Osim toga, svaki izvršilac pojedinačno koristi internu dostavnu knjigu iz koje se utvrđuje datum prijema i predaje predmeta, a u rokovnicima evidentiraju postupci i druge obaveze koje su od značaja za ostvarivanje funkcije organa.

Zaključkom Vlade Crne Gore br.08-198 od 29.12.2016. godine, Zaštitnik imovinsko pravnih interesa Crne Gore je zadužen da kvartalno informiše Vladu Crne Gore o odlivu sredstava po osnovu sudskih postupaka u kojim postupcima Zaštitnik postupa kao zakonski zastupnik države Crne Gore.

U kvartalnim izvještajima Zaštitnik je ukazivao na problem odliva sredstava iz budžeta kao posledicu neblagovremenog postupanja državnih organa po pravosnažnim presudama, pravosnažnim rješenjima, zaprimljenim fakturama i drugim obavezama preuzetim po raznim osnovima.

Kvartalni izvještaji usvojeni su od strane Vlade Crne Gore Zaključcima *br.08-040/24-2802/2* od 30. maja 2024. godine, *br.10-077/24-4705/2* od 05. septembra 2024. godine, *br.10-430/24-6579/2* od 12. decembra 2024. godine i *br.10-430/24-334/3* od 20. februara 2025. godine.

Državni organi koje zastupa Zaštitnik su dužni da Zaštitniku, na zahtjev, dostave tražene informacije i potpunu dokumentaciju. Neblagovremeno dostavljanje podataka koji bi Zaštitniku omogućili kvalitetno zastupanje, može biti u direktoj vezi sa prouzrokoivanjem štete Državi. Odredbom člana 56 Zakona o državnoj imovini (*Sl. list RCG br. 021/09 od 20.03.2009, 040/11 od 08.08.2011*), propisano je da Zaštitnik, odnosno nadležni organ opštine dužan je da organima čija imovinska prava i interese zastupa, na njihov zahtjev, da pravno mišljenje u vezi sa zaključenjem ugovora i mišljenje o drugim imovinsko - pravnim pitanjima, dok je odredbom člana 57 propisano da su svi organi dužni da Zaštitniku, na njihov zahtjev, dostave tražene informacije i dokumente.

U izvještajnom periodu je komunikacija između institucije Zaštitnika i državnih organa iz člana 53 Zakona o državnoj imovini je značajno napredovala, što nije bio slučaj u prethodnom periodu. Od blagovremenog i temeljnog postupanja državnih organa u glavnom dijelu zavisi tok i ishod postupaka u kojima Zaštitnik zastupa organe, te utiče na visinu troškova postupka.

Preporuka je i dalje da državni organi prvenstveno potraživanja zaposlenih rješavaju pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, dok je ključno da se državni organi na zahtjev Zaštitnika na vrijeme izjašnjavaju i dostavljaju traženu im dokumentaciju, kako bi se na kvalitetan način i u što kraćem trajanju sudskih postupaka dolazilo do rješenja, ali i smanjivali sudski troškovi.

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore je zakonski zastupnik svih državnih organa koji nemaju svojstvo pravnih lica u sudskim i drugim postupcima. Zaštitnik daje pravna mišljenja u vezi sa zaključenjem ugovora i imovinsko-pravnim pitanjima, učestvuje u radu radnih grupa, operativnih timova, komisija, ukazuje na situacije koje bi mogle rezultirati štetom po budžet kako bi se ista predupredila, te u svim situacijama nastoji da zaštiti i spriječi odliv sredstava iz budžeta.

Neophodno je ukazati da su uslovi rada institucije Zaštitnika na lošijem nivou u odnosu na prethodni period. Institucija Zaštitnika rad obavlja u prostorijama čiji jekapacitet u izvještajnom periodu značajno smanjen, obzirom da je novi vlasnik zahtijevao oslobađanje dijela prostorija. Zaštitnik kao organ posjeduje i arhivu, za koju su neophodni značajni kapaciteti, sa kojima Zaštitnik takođe ne raspolaže.

U izvještajnom periodu je broj pokrenutih postupaka protiv Države Crna Gora-državnih organa za 2.956 predmeta veći u odnosu na broj predmeta u 2023. godini. Radi se o nesrazmjerno velikom broju predmeta, uz predmete u toku iz prethodnog perioda, u odnosu na broj izvršilaca. Prethodno obzirom da predmete zadužuju samo Zaštitnik i Zamjenici.

Odlukom o broju Zamjenika Zaštitnika imovinsko - pravnih interesa Crne Gore (*"Službeni list Crne Gore" br. 093/24 od 27.09.2024*) broj izvršilaca sa 13 je povećan na 19 izvršilaca. Prijem novih Zamjenika u sve tri kancelarije planirno je za 2025. godinu.

Kada su u pitanju predmeti koje zaposleni pokreću radi naknada iz rada i po osnovu rada, preporuka je da se isti okončavaju isključivo pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, uz postupanje predstavnika državnih organa. Na takav način bi se smanjio broj sudskih postupaka što za sobom vuče i druge pozitivne posledice.

Još od Programa rada Vlade za 2016. godinu nije predviđeno donošenje Zakona o Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa, koji bi poboljšao normativni okvir u kojem Zaštitnik postupa, a time i kvalitetno postupanje ove institucije, pa do danas nije donesen Zakon o Zaštitniku. Donošenje ovog zakona je od velikog značaja kako radi položaja Zaštitnika i definisanja njegove nadležnosti, tako i u svakom drugom pogledu, prvenstveno kada je u pitanju jačanje nadležnosti ove institucije u sistemu državne administracije. Neophodno je, takođe, da Zaštitnik bude i Ustavna kategorija.

Izmjena Zakona o parničnom postupku je dala pravo Zaštitniku-Državi za naplatu troškova postupka u sporovima u kojima je spor riješen u korist države, pa je institucija Zaštitnika prihodovala budžetu Države u 2024. godini iznos od 261.813,55€.

Zaštitnik je u 2024. godini podnio kvartalne izvještaje Vladi Crne Gore koji se odnose na broj primljenih tužbi, vrstu i strukturu, te na novčanim sredstvima koja su sa državnog trezora kvartalno isplaćivana po osnovu izgubljenih sporova po svim osnovima, sa iznosima sudskih troškova, troškovima prinudnog izvršenja i kamatama zbog neblagovremenog postupanja po pravosnažnim odlukama sudova (*presudama, rješenjima*). Prema ovim izvještajima, koji su usvojeni od strane Vlade Crne Gore, ukupan iznos koji je u 2024. godini odliven sa računa budžeta je 18.803.866,30€. U pitanju su pravosnažno dosuđene naknade štete po raznim

osnovima, kao i troškovi nastali po donijetim rješenjima nadležnih sudova i tužilaštava, a tiču se troškova službenih odbrana advokata, troškova vještačenja, tumačenja, uz dodatno uvećanje kroz prinudnu naplatu, zatim, neplaćanja po ispostavljenim fakturama za izvršene usluge, isporučenu robu i izvedene radove po kojima nije postupljeno od strane nadležnih državnih organa uz, takođe, uvećanje za troškove prinudne naplate. Ovome treba dodati i odliv sredstava na ime troškova upravnog postupka i spora po donijetim presudama uz uvećanje za troškove prinudne naplate, a u pitanju su postupci u kojima ne zastupa Zaštitnik imovinsko pravnih interesa Crne Gore.

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, situacija vezana za pokrenute sporove i one koji se pokreću po raznim osnovima, naročito iz rada i po osnovu rada, se i dalje nije u bitnijem promijenila, dok postupanje državnih organa mora biti na značajno boljem nivou, što je preduslov za smanjenje broja sporova protiv države ali i većeg uspjeha u pokrenutim sporovima.

Zaštitnik
imovinsko-pravnih interesa Crne Gore
Bojana Čirović

